

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ
ЗЛОВЕЩАТА ЦЕПНАТИНА
„НЕБЕСНОСИНИЯТ ДЖОН“

Превод от руски: Деян Киряков Пеловски, Мариана Емилова Вълкова,
1992

chitanka.info

Този разказ беше открит в книгата на доктор Джеймс Хардкастъл, умрял от туберкулоза на 4.02.1908 година в Южен Кенсингтън. Лицата, които познават отблизо покойния, отказват да дават оценка на изложените събития, но уверено твърдят, че докторът, който е имал трезв и аналитичен ум, изобщо не е фантазирал, ето защо не е могъл да измисли цялата тази невероятна история.

Написаното от покойния беше сложено в плик, надписан: „Кратко изложение на фактите, станали през пролетта на миналата година близо до фермата на Елертън в Северозападен Дербишир.“ Пликът беше запечатан и на обратната му страна беше дописано с молив:

„Драги Ситън! Възможно е да се заинтересувате, а може би и да ви стане неприятно, като разберете, че недоверието, с което възприехте разказаното от мен, ме накара да прекратя всякакви разговори на тази тема. Преди да умра, оставям написаното. Може би чуждите хора ще се отнесат с по-голямо доверие, отколкото Вие, моят приятел.“

Не ми се удаде да установя личността на Ситън. Мога само да добавя, че с абсолютна сигурност покойният мистър Хардкастъл е пребивавал във фермата на Елертън и наистина е съществувало безпокойство у населението на тези места, още преди да излязат на бял свят обясненията на доктора.

След като направих това въведение, ще изложа дословно разказа на доктора. Той е във формата на дневник, някои записки са много подробни, а други са дадени в общи щрихи.

„17 април. Вече чувствавам благотворното влияние на тукашния чудесен горещ въздух. Фермата на Елертънови се намира на височина 1420 фута над морското равнище, така че климатът тук е много здравословен и ободряващ. Освен обичайната кашлица сутрин нищо друго не ме обезпокоява, а току-що издоеното мляко и прясното овнешко ще ми помогнат да напълнея. Мисля, че Саундерсън ще остане доволен.“

И двете госпожици Елертън са малко чудати, но много мили и добри. Това са дребни трудолюбиви стари моми и цялата топлина на сърцето, която можеше да сгрява мъжете и децата им, са готови да я дадат на мен — болен и чужд за тях.

Наистина, старите моми са най-полезните хора на света, те са една от резервите на обществото. Понякога казват за тях, че са «излишни» жени, но какво би станало с горките «излишни» мъже без сърдечността на тези жени? Между другото, те веднага биха разгадали «тайната», защо Саундерсън ми препоръча именно тяхната ферма. Професорът, оказва се, е родом оттук и предполагам, че като млад вероятно не е смятал за срамно да гони врани в тукашните полета.

Фермата е най-уединеното място в окръга: околностите ѝ са необичайно живописни. Самата ферма всъщност е пасище, разпростиращо се в неравна долина. Заобиколена е от варовити хълмове с изключително странна форма и от толкова мек вид, че може да се рони с пръсти. Тази местност представлява падина. Струва ти се, че ако я удариш с гигантски чук, тя ще забучи като барабан, а може и да пропадне и пред погледа ти ще се яви подземно море. И колко ли огромно трябва да е това море — та нали ручеите, стичащи се тук от всички страни, изчезват в недрата на планината и не изтичат навън. В скалите има много просторни пещери, които стигат до най-дълбоката част на земните недра. Имам малък фар за колело и ми доставя удоволствие да бродя с него по тези криволичещи серпантини, да се любувам на приказните ту сребристи, ту черни отражения на светлината, когато осветявам с фара сталактитите, висящи от високите сводове. Изгасиш ли светлината, се оказваш в гробна тъмнина, включиш ли я пред погледа ти изпъкват видения от арабските приказки.

Между тези необичайни цепнатини на повърхността най-интересна е една от тях, макар че е творение на човека, а не на природата.

Преди да пристигна тук, никога не бях чувал за Небесносиния Джон. Това е названието на особен минерал с удивителен виолетов оттенък, който се среща само на две-три места на земното кълбо. Той е толкова рядък, че обикновена ваза от Небесносиния Джон би струвала страшно много пари.

Невероятният усет на римляните им е подсказал, че този странен минерал трябва да се намира в тази долина. Дълбоко в недрата на планината те са изкопали хоризонтална минна галерия. За вход в шахтата, която всички тук наричат цепнатината «Небесносиният Джон» служи изсечената в скалата арка, сега тя напълно е обрасла с храсти. Римляните изровили дълга шахта. Тя пресича няколко карстови пещери, така че когато влизаш в цепнатината «Небесносиният Джон» трябва да оставяш знаци на стените и да взимаш със себе си повече свещи, иначе никога няма да успееш да излезеш отново на дневна светлина.

В шахтата още не съм влизал, но днес, като стоях и се вглеждах в тъмните гълбини, твърдо реших, че щом като укрепне здравето ми, ще посветя няколко дни от почивката си на изследването на тези тайнствени гълбини и ще установя колко далече в недрата на дербиширските хълмове са проникнали древните римляни.

Поразително колко суеверни са селските жители! Аз например имах много добро мнение за младия Армитедж, който криво-ляво има някакво образование, човек с твърд характер и въобще чудесен момък.

Стоях на входа на цепнатината «Небесносиният Джон», когато Армитедж пресече полето и дойде до мен.

— Е, докторе! — възкликна той. — И вие ли не се страхувате?

— Не се страхувам ли? И от какво? — се учудих.

— От страшилището, което живее тук, в пещерата на Небесносиния Джон. — И той посочи с показалеца тъмната яма.

Колко лесно се раждат легенди в затъntenите селски местности. Разпитах го какво му внушава такъв страх. Оказа се, че от време на време от пасището изчезват овци и по думите на Армитедж някой ги отвлича. Той престана да слуша, когато казах, че овцете може да са избягали, заблудили са се и са някъде в планините.

— Веднъж беше открита локва кръв и кичури вълна — възрази той.

Аз отбелязах:

— Но това може да се обясни.

— Овцете изчезват само в тъмните, безлунни нощи.

— Обикновено похитителите избират точно такива нощи — парирах думите му аз.

— Имаше един случай, когато някой беше направил в скалата пролом и отхвърлил камъните на доста голямо разстояние.

— И това е работа на човек — казах аз.

В края на краищата Армитедж посочи решаващ довод: той самият чул рев на някакъв звяр и всеки, който достатъчно дълго престои около цепнатината, ще го чуе. Ревът идва отдалече, но въпреки това е необичайно силен. Не можах да не се усмихна — нали знаех, че подобни странни звуци могат да са от подземните води, течащи в дълбоките варовити цепнатини. Моето недоверие ядоса Армитедж, той внезапно се обърна и си отиде.

И изведнъж стана нещо странно. Още стоях пред входа на цепнатината, разсъждавайки върху думите на Армитедж и размислях колко лесно може да се даде обяснение на всичко това, когато изведнъж от дълбината на шахтата се чу необичаен звук. Как да го опиша? Преди всичко ми се струваше, че той долетя някъде отдалеч, от самите недра на земята. Второ, той беше много силен. И накрая, това не беше ехтеж или грохот, с което обикновено се асоциира падане на водна маса или свличане на камъни. Това беше вой — висок, треперещ, вибриращ, като цвилене на кон. Трябва да призная, че само за една минута това странно явление придаде друго значение на думите на Армитедж.

Постоях до цепнатината «Небесносиният Джон» още около половин час, но звукът не се повтори и аз тръгнах към фермата страшно заинтригуван от случилото се. Разбира се, доводите на Армитедж са прекалено абсурдни, за да се обсъждат. Но този странен звук! Пиша, а той все още кънти в ушите ми.

20-ти април. През последните 3 дни предприех няколко излета до цепнатината «Небесносиният Джон» и дори малко навлязох в самата шахта, но моето велосипедно фарче е много слабо и не рискувам да влизам навътре. Реших да действам по-методично. Повече звуци не чух и бях склонен да стигна до заключението, че просто съм станал жертва на слухова халюцинация — резултат навярно от разговора с Армитедж. Разбира се, неговите съображения са пълна нелепост и все пак храстите до входа на пещерата изглеждаха така, сякаш през тях действително се е промъквало някакво огромно животно. Започвам да изгарям от любопитство.

На двете госпожици Елертън нищо не съм казал — те и без друго са прекалено суеверни, но купих няколко свещи и мисля самостоятелно да осъществя по-нататъшните изследвания.

Днес сутринта забелязах, че един от множеството късове вълна в храстите около пещерата е изцапан с кръв. Естествено, всеки здравомислещ човек би предположил, че когато овцете бродят по острите скали, те много лесно могат да се наранят и въпреки това кървавото петно така ме потресе, че от ужас отскочих от древната арка. Като че ли от мрачната глъбина, в която се вглеждах, извираше воняща миризма. Нима наистина долу се е притаило загадъчно отвратително същество?

Едва ли щях да бъда овладян от такива мисли, ако бях здрав, но когато здравето е разстроено, човек става нервен и вярва на какви ли не измислици. Започнах да се колебая и вече бях готов да оставя неразгадана тайната на изоставената шахта, ако тази тайна изобщо съществува. Но днес вечерта интересът ми към тази загадъчна история отново се разпали, а и нервите ми се поуспокоиха. Надявам се утре да се заема по-подробно с разглеждането на шахтата.

22 април. Ще се постарая да изложа колкото се може по-подробно, необичайните произшествия през вчерашния ден.

Към цепнатината «Небесносиният Джон» тръгнах следобед. Признавам, че едва погледнах в глъбината на шахтата, и опасенията ми се върнаха: съжалих, че не взех някой с мене. Накрая, като се реших, запалих свещ, минах през хрусталака и влязох в отвора на шахтата.

Тя беше под наклон около 50 фута надолу. Дъното ѝ покриваха парчета от камъни. Оттук започваше дълъг прав тунел в твърдата скала. Не съм геолог, но веднага забелязах, че стените на тунела са от по-твърд вид от варовика, защото навсякъде имаше следи, оставени от кирките на древните миньори, те бяха толкова пресни, сякаш са ги правили вчера.

Слизах надолу по стария тунел, спъвайки се на всяка крачка, слабият пламък на свещта осветяваше едва малък кръг около мен и затова сенките в далечината ми се струваха още по-тъмни и страшни. Най-накрая стигнах до мястото, където тунелът излиза в карстовата пещера. Това беше гигантска зала, от тавана на която висяха дълги бели ледени висулки от варовити напластявания. В централната пещера различих множество галерии, изровени от подземните води и

чезнещи някъде в недрата на земята. Стоях и размишлявах — не е ли по-добре да се върна, или все пак да рискувам и да се задълбоча още по-нататък в опасния лабиринт, и изведнъж, поглеждайки надолу, замръзнах от удивление.

По-голямата част от пещерата беше обсипана със скални парчета и покрита с твърда кора варовик, но именно на това място от високия свод капеше вода и се беше образувал доста голям кален участък. Точно в средата му видях огромен отпечатък, дълбок и широк, с неправилна форма, все едно следа от голям камък, паднал отгоре. Но никъде не се виждаше голям камък: нямаше нищо, което би могло да обясни появата на загадъчната следа. А самият отпечатък беше много по-голям от следата, която оставя всяко едно животно в природата. И освен това отпечатъкът беше един, а калният участък имаше такива внушителни размери, че едва ли някое от известните ми животни можеше да го прескочи само с една крачка. След като изучих този необичаен отпечатък и се вгледах в обгърналите ме черни сенки, признавам, за миг сърцето ми се сви и ръката, с която държах свещта, се разтрепери.

Но веднага се овладях, съобразявайки колко нелепо е да се отъждествява този огромен, безформен отпечатък в калта със следата на което и да е известно на хората животно. Такава следа не може да остави даже и слонът. Затова реших, че никакви безсмислени страхове няма да ми попречат да продължа изследванията си. Преди да тръгна по-нататък, се постарях добре да запомня причудливата скална форма, за да мога после да намеря входа на тунела на римляните. Тази предпазливост беше изключително необходима, тъй като, доколкото успях да видя, централната пещера се пресичаше от странични проходи. След като се уверих, че запомних къде е изходът, видях колко свещи и кибритени клечки имам, успокоих се и бавно започнах да се придвижвам напред по неравното каменисто дъно на пещерата.

Сега стигам до описанието на мястото, където ме сполетя неочаквана и съдбоносна катастрофа. На пътя ми се изпречи поток с ширина около двайсет фута. Известно време вървах надолу по него, надявайки се да намеря място, откъдето да мина от другата страна, без да си намокря краката. Накрая, стигнах до подходящо място — почти на средата на потока имаше плосък камък, на който можех да стъпя, като направя голяма крачка. Но камъкът, подкопан отдолу от водата, се

оказа неустойчив и щом като стъпих върху него, се обърна и аз паднах в ледената вода. Свещта изгасна. Аз се лутах в тъмнината.

С мъка успях да стъпя на крака. Отначало това произшествие повече ме развесели, отколкото ме разтревожи. Наистина свещта изгасна и се изгуби в потока, но в джоба имах още две резервни свещи, така че нямаше за какво да се притеснявам. Веднага извадих нова свещ, взех кибрита, за да я запала, и едва сега с ужас осъзнах положението, в което изпаднах. Кибритът се бе намокрил, когато паднах в потока, и клечката не можеше да се запали.

Щом разбрах това, сърцето ми спря да тупти. Наоколо беше непрогледна, зловеща тъмнина. Такава тъмнина, че неволно докоснах с ръка лицето си, за да усетя физически нещо. Стоях, без да мърдам, и само с невероятно усилие на волята успях да се съвзема. Опитах се да възстановя в паметта си дъното на тясната клисура такова, каквото го видях за последен път. Но уви! Знаците, които запомних, бяха високо на стената и не можех да ги напипам. И все пак съобразих как примерно са разположени стените и се надявах, вървейки покрай тях, чрез пипане да се добера до входа на римския тунел. Движейки се едва-едва, удряйки се в издатините на скалите, започнах да търся. Но много скоро разбрах, че това е безсмислено. В кадифената тъмнина моментално се губи всякаква представа за посока. Още не бях направил десет крачки и окончателно се загубих.

Боботенето на потока беше единственият звук, който показваше местонахождението му, но едва се отклонявах от брега и веднага губех ориентация. Надеждата да намеря в непрогледната тъмнина обратния път през този лабиринт от варовик явно беше неосъществима.

Седнах на камъка и се замислих над своето бедствено положение. Не казах на никого за намерението си да отида в цепнатината «Небесносиният Джон» и затова не трябваше да разчитам, че ще почнат да ме търсят тук. Значи, налагаше се сам да се справя. Оставаше ми единствената надежда — кибритените клечки рано или късно трябваше да изсъхнат. Като паднах в потока, се намокрих само до половината: лявото ми рамо остана над водата. Затова сложих клечките под лявата си мишница: може би топлината на тялото ми ще ги изсуши. Но дори мислейки това, знаех, че ще успея да добия огън след няколко часа. А сега нищо друго не ми оставаше, освен да чакам.

За щастие, преди да изляза от фермата, мушнах в джоба няколко сухара. Изядох ги и пийнах вода от проклетия поток, станал причина за всичките ми беди. След това, опипвайки, намерих сред скалите удобно място и седнах, облягайки се с гръб на стената, опънах краката си и започнах търпеливо да чакам.

Беше нетърпимо студено и влажно, но се опитвах да се поободря с мисълта, че съвременната медицина препоръчва за моята болест да стоя на отворен прозорец и да се разхождам, независимо от времето. Постепенно, приспан от монотонното боботене на потока и обкръжен от пълна тъмнина, се унесох в тревожен сън.

Колко дълго е траел, не мога да кажа, но може би час, а възможно е и няколко часа. Неочаквано потръпнах в своето кораво ложе, всеки нерв се напрегна, чувствата ми се изостриха до краен предел. Без съмнение чух някакъв звук, който рязко се отличаваше от боботенето на водата. Звукът замря, но все още ехтеше в ушите ми.

Може би ме търсят? Но хората сигурно щяха да почнат да викат, а звукът, който ме разбуди, макар и много далечен, въобще не приличаше на човешки глас.

Аз седях, треперех и не смеех да дишам. Звукът отново достигна до мен. После още един път! Сега вече не се прекъсваше. Това беше звук от стъпки, да, несъмнено, движеше се някакво живо същество. Но какви бяха тези крачки! Те извикваха представа за огромен труп на заклато и очистено от вътрешности животно с жилави крака. Това беше мек, но оглушаващ ме звук. Както преди наоколо беше истинска тъмнина, но тропотът беше твърд. Някакво същество се приближаваше към мен.

Тръпки ме побиха, косата ми се изправи, когато се вслушах в този равномерен тежък вървеж. Наистина беше някакво животно и ако се съди по това колко бързо ходеше, явно чудесно виждаше в тъмнината. Долепих се до скалата, опитвайки се да се слея с нея. Стъпките бяха съвсем близо, след това изведнъж замряха и чух шумно лочене и бълбукане. Чудовището пиеше от ручея. След това отново настъпи тишина, нарушавана единствено от високо сумтене и пръхтене.

Може би животното усети човек? Виеше ми се свят от отвратителната миризма, идваща от тази твар. Отново чух тропот. Сега вече стъпките се чуваха от тази страна на потока, от която бях аз. На

няколко ярда от мен се чу грохот от падащи камъни. Едва дишайки, се притиснах до скалата. Но ето че стъпките започнаха да се отдалечават. До мен достигна силен плясък на вода — животното отново пресичаше потока и накрая звуците утихнаха в посоката, откъдето дойдоха.

Дълго време лежах на скалата, скован от ужас. Мислех за звука, който достигна до мен от дълбината на тесния проход, за страховете на Армитедж, за загадъчния отпечатък в калта и ето, сега окончателно се потвърди, че някъде дълбоко в недрата на планината се таи странно чудовище, нещо ужасно и невиждано. Не мога да си представя какво е то и как изглежда. Ясно беше само, че има гигантски размери и е много пъргаво.

У мен се бореха разсъдъкът, който утвърждаваше, че това не може да бъде, и чувствата, свидетелстващи за реалното съществуване на чудовището. Накрая вече почти щях да повярвам, че всичко, което се случило, е само част от някакъв кошмарен сън и причина за тези халюцинации са следствие от здравословното ми състояние и от ненормалните условия, в които се оказах. Но скоро се случи нещо, което сложи край на всичките ми съмнения.

Взех изпод мишницата си кибритените клечки и ги опипах. Оказаха се съвсем сухи. Свих се на три в цепнатината на скалата и запалих една от тях. За мое учудване тя веднага пламна. Запалих свещта и оглеждайки със страх тъмните дълбини на пещерата, забързах към прохода на римляните.

По пътя минах през мястото, на което преди това видях гигантския отпечатък. Изведнъж замрях от изумление: в калта се бяха появили още три отпечатъка! Имаха невероятни размери, формата и дълбочината им свидетелстваха за огромната тежест на този, който ги е оставил. Безумно се уплаших. Затуляйки свещта с ръка, с ужас се втурнах към изсечения в скалата проход, затичах се и нито един път не спрях да си поема въздух. Задъхвах се, краката ми се подгъваха, докато не се изкачих по купчината камъни, промъкнах се през храсталака и паднах на тревата, озарена от блещукането на звездите. Беше три часът през нощта, когато се върнах във фермата. Днес се чувствавам като пребит и потръпвам при мисълта за ужасното приключение, за което още на никого не съм разказал. Тук трябваше да бъде много внимателен. Какво ще си помислят бедните сами жени и как ще приемат този факт невежите фермери, ако им разкажа какво се случи с

мен? Трябва да поговоря с някого, който може да ми помогне и да ми даде нужния съвет.

25 април. Моето невероятно приключение в цепнатината «Небесносиният Джон» ме свали на легло за два дни.

Неслучайно казвам «невероятно», тъй като така бях потресен, както никога досега в живота си. Вече писах, че търся човек, с когото бих могъл да се посъветвам. На няколко мили от мен живее доктор Марк Джонсън — препоръча ми го професор Саундерсън. След като укрепнах, отидох при него и подробно му разказах всички странни произшествия, които ми се случиха. Той ме изслуша внимателно, след това ме прегледа, като обърна особено внимание на рефлексите и на зениците на очите. След прегледа докторът се отказа да обсъжда изложеното от мен, тъй като не е от неговата компетентност. Но ми даде визитната картичка на мистър Пиктън от Кастълтън и ме посъветва незабавно да отида при него и да му разкажа всичко от край до край. По думите на доктора именно Пиктън е човекът, когото търся. Ето защо аз тръгнах с влак към градчето, което се намираше на няколко мили оттук.

Мистър Пиктън като че ли е много важна личност. Свидетелство за това са внушителните размери на къщата му в една от покрайнините на града. На вратата беше закована медна табелка с името на господаря.

Тъкмо щях да звънна, когато някакво инстинктивно подозрение се прокрадна в душата ми и затова след като влязох в малкия магазин от другата страна на улицата, попитах човека зад щанда, дали може да ми разкаже нещо за мистър Пиктън.

— Разбира се — чух в отговор на моето запитване, — мистър Пиктън е най-добрият психиатър в Дербишир. А ето там е неговата лудница.

Можете ли да повярвате, че аз веднага напуснах Кастълтън и се върнах във фермата, проклинайки в душата си тези лишени от въображение педанти, неспособни да повярват в съществуването на нещо, което не е попадало в кръга на къртичето им зрение. Сега, след като се поуспокоих, допускам, че навярно и аз самият се отнесох към Армитедж така, както д-р Джонсън към мен.

27 април. В студентските години минавах за смел и предприемчив човек. Спомням си, че когато в Колетбридж «ловяха»

привидения, именно аз прекарах цяла нощ на тавана на къщата, където според слуховете имаше призраци. Годишите ли вземат своето, но аз съм само на трийсет и пет, или пък от болестта паднах духом, но сърцето ми всеки път трепери, щом си спомня за тази ужасна цепнатина в планината и за обитаващото там чудовище.

Какво да правя? През цялото време мисля само за това. Ще си замълча и тайната ще остане неразгадана. Ако все пак разкажа нещо, или ще изпадне в паника цялата околност, или изобщо няма да ми повярват и може би ще ме затворят в лудница. Изобщо мисля, че най-добре е да изчакам и полака-лека да се готвя за нов поход до пещерата, който трябва да е по-добре обмислен и организиран от първия. Преди това отидох до Кастълтън и се сдобих с най-необходимото — голяма ацетиленова лампа и хубава двуцевка. Оръжието взех за временно ползуване и веднага купих за него дузина патрони с голям калибър, с които може да се повали даже носорог. Сега вече съм готов за среща с моя пещерен приятел. Само малко да поукрепна физически и душевно! Непременно ще се постарая да приключа с него! Но кой и какво е той? Този въпрос не ми дава мира. Колко хипотези правех и веднага ги отхвърлях. Всичко това е толкова невероятно! И в същото време ревът, следите от лапите, тежките стъпки в тесния планински проход. Тези факти не могат да се пренебрегват.

Неволно си спомняш старинни легенди за дракони и други чудовища. Може би и те не са плод на фантазия, както си мислим ние? А ако основата на тези легенди са реални факти и единствено на мен от смъртните ми е съдено да повдигна тази тайнствена завеса?

3 май. Капризите на нашата английска пролет ме свалиха за няколко дни на легло и през това време станаха случки, чийто истински и зловещ смисъл, никой, освен мен не може да разгадае. Длъжен съм да кажа, че напоследък нощите тук бяха безлунни, а знам, че именно тогава изчезват овци. И няколко овци наистина изчезнаха. Две от тях собственост на госпожици Елертън, една — на стария Пирсън и една — на госпожа Мултън. Четири овци за три нощи! Нямаше и помен от тях. В цялата околност се говори за цигани и похитители на овци.

Но се случи и нещо по-сериозно. Изчезна младият Армитедж. Излязъл от дома си късно вечерта в сряда и оттогава не се е чуло нищо за него. Армитедж е самотен човек, затова изчезването му не

предизвика много шум. Общото мнение е, че напоследък много е задлъжнял и може би е започнал работа другаде и скоро ще пише да му изпратят покъщината. Но имам много мрачни опасения. Нима не е правилно да се предположи, че неотдавнашното изчезване на овцете е накарало Армитедж да предприеме мерки и това е довело до смъртта му? Той може например да е направил засада. Звярът чудовище да го е завлякъл в недрата на планината. Какъв невероятен край за цивилизован англичанин в края на XIX в. И аз чувствавам, че това е напълно вероятно. Но ако е така, каква е моята част от отговорността за гибелта на този нещастник и за всичките тези беди, които могат да се случат? Едно е сигурно: след като знам нещо, мой дълг е да предприема бързи мерки или в краен случай сам да направя нещо. Предстои последното, тъй като днес сутринта отидох в районния отдел на полицията и им разказах всичко. Инспекторът записа разказаното в дебела книга и сериозно ми благодари, но още не бях успял да изляза навън, когато чух как избухна смях. Без съмнение инспекторът разказваше за моето приключение.

10 юни. Пиша тези редове в леглото. Последната записка в дневника бях направил преди шест седмици. Преживях ужасно сътресение — физическо и духовно, малко хора са изпитали такова нещо. Но аз постигнах целта си. Опасността, криеща се в «Небесносиния Джон», изчезна завинаги. И за общото благо това направих аз — болният и безпомощен болник. Ще се постарая да опиша случилото се, доколкото е по силите ми, но максимално точно.

В петък, 3-ти май, нощта беше тъмна, облачна. Най-подходящата нощ за разходките на чудовището. Около 01:00 ч. излязох от къщи, като взех със себе си лопатата и оръжието и оставих на масичката в спалнята бележка, че ако не се върна, да ме търсят около цепнатината. Щом се добрах до входа на шахтата на римляните, се притаих до скалите, засенчих лампата и започнах търпеливо да чакам със заредено оръжие в ръце.

Времето течеше изморително бавно. Долу в долината, в прозорците на фермерските къщички проблясваха светлинки и едва се чуваше биенето на часовника на камбанарията в Чепъл Дейл. Тези признаци на съществуване на други хора само усиливаха чувството за самотност и ми се наложи да събера цялото си мъжество, за да не ме обхване страхът и да не се поддам на изкушението да изоставя

завинаги този ужасен замисъл и по-скоро да се върна вкъщи във фермата. Но самоуважението, заложено в натурата на всеки човек, упорито го кара да върви към веднъж набелязаната цел. Единствено чувството ми за собствено достойнство ме спаси в онзи момент, то ме укрепя в борбата с инстинкта за самосъхранение, който ме караше да бягам далеч от цепнатината. Сега съм радостен, че успях да издържа. Колкото и скъпо да ми струваше това мое мъжество, във всеки случай беше безупречно.

На далечната църква удари дванайсет, след това — един, два. Това беше най-дългото време на нощта. Облаците се влачеха ниско над земята, на небето нямаше нито една звездичка. Някъде в скалите високо се обаждаше бухал и никакъв друг звук, само тихо шумолене на листата. И изведнъж аз го чух!

Далече в дълбочината на тунела се чува приглушени стъпки, меки и в същото време тежки. Затрецяха камъни, сринаха се под могъщите стъпки на гиганта. Той приближаваше. Ето го вече до мен. Запрацяха храстите около входа и в нощната тъмнина видях смътни очертания на някакво фантастично първобитно същество, което излизаше от тунела безшумно и пъргаво. Учудването и ужасът ме парализираха. Очаквах да видя нещо страшно и въпреки това се оказах неподготвен за това, което се изпречи пред очите ми. Лежах, вцепенен и затаил дъх, докато огромната черна маса не премина покрай мен и не се скри в тъмнината.

Но сега твърдо реших да дочакам новата поява на чудовището. Откъм спящата долина не идваше звук, който да покаже, че там броди на свобода това въплъщение на ужаса. Нямах представа, колко далеч е отишло чудовището, какво прави и кога ще се върне. Но този път нервите ми ще издържат и то няма да мине безнаказано покрай мен. Стиснал зъби, се заклев в това, когато насочих оръжието си към входа на цепнатината.

И въпреки това за малко да го изпусна. Нищо не подсказваше за появата на звяра, който стъпваше меко по тревата. Внезапно, като тъмна бърза сянка, пред мен се появи грамадна маса и се устреми към входа на цепнатината. И отново волята ми беше парализирана, пръстът ми се скова на спусъка. С невероятно усилие се отърсих от вцепенението. В момента, когато чудовищната твар се промъкваше през храстите и се сля с тъмните очертания на цепнатината, стрелях в

отдалечаващата се тъмна сянка. При изстрела мярнах косматата грамада: грубата настръхнала козина, сивкава горе и почти бяла долу, огромното тяло с къси масивни криви лапи. Всичко това го видях само за миг. След това се чу трясък на камъни. Чудовището се устреми към леговището си. И в този момент почувствувах необичаен прилив на сили и отхвърляйки всички страхове, открих силната си лампа, скочих от скалата и стискайки оръжието, се втурнах в шахтата на римляните по петите на чудовището. Моята ярка лампа заливаше тунела с ослепителна светлина, която въобще не приличаше на жълтото мъждукане на свещта, с която се промъквах тук преди дванайсет дни. Тичайки стремително през тунела, виждах пред себе си чудовището: огромното му тяло изпълваше цялото пространство между стените на тунела. Козината, наподобяваща груби безцветни кълчища, имаше дълги гъсти косми, които се развяваха, когато звярът тичаше. С козината си животното напомняше гигантска неостригана овца, но беше доста по-голямо от най-големия слон и почти квадратно. Сега и на мен самия ми се струва невероятно, че се осмелих да преследвам в недрата на земята такова страшилище, но когато в човешките жили закипява кръвта при мисълта, че от ръцете ти се изплъзва плячката, у човека се пробуждат първобитните инстинкти на ловеца и благоразумието отива по дяволите. Стискайки оръжието в ръце, с всички сили тичах след чудовището.

Забелязах, че животното е много подвижно. Скоро за мое нещастие се наложи да се убедя, че то е и коварно. Въобразих си, че звярът е в паника и бяга да се спаси и на мен ми остава само да го преследвам: мисълта, че той може да ме нападне, даже не се прокрадна в моя разгорещен мозък. Вече споменах, че тунелът, по който тичах, води до голямата централна пещера. Крайно възбуден, се втурнах там, страхувайки се да не изпусна звяра. И в този момент чудовището неочаквано се обърна към мен. И за миг ние се оказахме един срещу друг.

Това, което видях при ослепителната светлина на лампата, завинаги остана в паметта ми. Звярът се изправи на задните лапи като мечка и надвисна над мен — огромен и разярен. Нито в един кошмарен сън не съм виждал подобно нещо.

Казах, че звярът се е изправил на задните си лапи като мечка: в него имаше нещо мечешко само ако можеш да си представиш мечката

десет пъти по-голяма от най-гигантската обитаваща земята. И позата му, и привычките му, и дългите криви предни лапи с жълтеникави нокти, рунтавата козина, червената зинала уста с огромни зъби — всичко напомняше мечката. Само с едно той се отличаваше и от мечките, и от всяко от обитаващите земята същества. Потръпнах от ужас, когато видях, че очите му, заблестели при светлината на лампата, бяха огромни, изпъкнали, бели и невиждащи.

За миг огромните му лапи се заклатиха над главата ми. След това чудовището се нахвърли върху мен и аз, все още с лампата в ръка, се строполих на земята и изпаднах в безсъзнание.

Съвзех се едва във фермата на Елертънови. Откакто се случи това ужасно произшествие в цепнатината «Небесносиният Джон», изминаха два дни. Все едно цялата нощ съм бил в шахтата в безсъзнание. Оказа се, че съм получил мозъчно сътресение, а лявата ръка и две ребра ми бяха счупени. Намерили останената от мен бележка сутринта и веднага десет фермери тръгнаха да ме търсят. Открили ме в цепнатината и ме занесли вкъщи, след това дълго съм бълнувал.

От странния звяр нямаше следа, липсваха дори петна от кръв, които да показват, че моят куршум го е улучил, когато тръгна да бяга. Освен моето бедствено състояние и отпечатъците в калта, в пещерата нямаше нищо друго, което да потвърди разказаното от мен.

Оттогава минаха вече шест седмици и аз отново мога да излизам и да се припичам на слънце. Като че ли напук на мен се извисява отвесният склон на хълма и се виждат сивите варовити скали, а около тях, отстрани — тъмна дупка — входът в цепнатината «Небесносиният Джон». Но тя вече никога няма да внушава страх. Никога повече нито едно загадъчно същество няма да излиза от този зловещ тунел и да прониква в нашия мир. Учените и образовани хора като д-р Джонсън ми се смеят, но местните фермери нито един път не се усъмниха в истинността на моите думи.

На следващия ден, след като дойдох в съзнание, стотици фермери се събраха на входа на цепнатината «Небесносиният Джон».

Ето какво писа за това «Кастълтънски куриер»:

«Нашият кореспондент и няколко смели и предприемчиви хора, дошли от Матлън, Бекстън и от други места, напразно искаха разрешение да се спуснат в шахтата, за да я изследват и старателно да проверят невероятния разказ на д-р Джеймс Хардкастъл. Местните фермери взеха работата в свои ръце. От много рано сутринта те с голямо усърдие затрупваха входа за шахтата. До нея се издига отвесен скалист склон и стотици доброволци свличаха по него огромни камъни в цепнатината, докато не затрупаха входа в нея. Така завърши това произшествие, развълнувало толкова много цялата околност.

Мненията на местните жители си противоречаха. Едни от тях смятаха, че лошото здраве и може би някое увреждане на мозъка вследствие туберкулоза са причина за появата на странни халюцинации у д-р Хардкастъл. Те предполагат, че натрапчива идея е накарала д-р Хардкастъл да слезе в тунела и там се е ударил при падане. Противоположната страна твърди, че легендата за загадъчното чудовище, криещо се в пещерата, е съществувала дълго преди пристигането на д-р Хардкастъл и много фермери разглеждат разказа на доктора и получените рани като потвърждение за съществуването на чудовището. Така стоят нещата и така загадъчни ще си останат, тъй като няма никаква възможност да се даде малко или много научно обяснение на изложените горе събития.»

От страна на вестника би било по-разумно, преди да напечатат тази статия, да изпратят при мен кореспондента си. Аз анализирах събитията толкова детайлно, както никой друг, и може би щях да помогна някои неясноти в повествованието да се избегнат и доколкото е възможно, да се доведе въпросът до научно разрешение. И така ще се опитам да дам единственото обяснение, което, както ми се струва, може да хвърли светлина върху тази история. Хипотезата ми може да

ви звучи неправдоподобно, но никой няма да тръгне да твърди, че е глупост.

Моята гледна точка е следната, а тя е възникнала, както се вижда от дневника, дълго преди моите лични злощастни приключения в цепнатината «Небесносиният Джон». Предполагам, че в тази част на Англия има огромно подземно езеро, а е възможно даже и море, което събира вода от множество рекички, проникващи в земните недра през варовика. Там, където има голямо количество вода, трябва да има и изпарения във вид на мъгла или дъжд, а последното предполага съществуването на растителен свят. Това на свой ред допуска възможност за наличието на животински свят, възникнал, както и подземният растителен свят, от същите видове, съществували в ранния период от историята на нашата планета, когато подземният и нашият свят са общували по-свободно.

Впоследствие в света на подземните глъбини се е развила собствена флора и фауна: промените са се отразили на всички подобни на чудовището същества.

То е могло да бъде пещерна мечка в древността, израснала невероятно и променила се в резултат на новите условия. Много милиони години земните и подземните обитатели са живели обособено и като са се развивали все повече, са се различавали помежду си. Но ето че в глъбината на планината се образувал отвор, който позволил на един от обитателите на земните недра да излиза през тунела на римляните на повърхността. Като всички обитаващи подземния свят, животното ослепява, но тази загуба води до развитието на другите органи. Животното можеше да намира пътя нагоре и да напада овцете, които пасат по склоновете на близките хълмове. Що се отнася до тъмните нощи, които чудовището избираше за своите набези, съгласно моята теория това може да се обясни с болезненото въздействие на светлината върху изпъкналите очи на животното, свикнало с мрака. Най-вероятно ярката светлина на лампата ми спаси живота, когато се оказах очи в очи с това чудовище.

Това е моето обяснение на тази загадка. Ще оставя тези факти на Вас. Ако можете да ги обясните, направете го, а ако не можете да повярвате — съмнявайте се. Вашето доверие или недоверие не могат нито да променят гореизложените факти, нито да оскърбят този, чиято мисъл на този свят е към края си.“

Така завършва странният разказ на д-р Джеймс Хардкастъл.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.